

ANEXA 3.2

PROIECTII SOCIO-ECONOMICE

1. PROIECTII PRIVIND DIMENSIUNEA GOSPODARIILOR

Exista o singura previziune pentru dimensiunea gospodariei in Romania, cea realizata de Departamentul European General pentru Energie si Transport (DGTREN)¹. Presupunand aceeasi dimensiune a gospodariei din DGTREN pana In anul 2030, luand valoarea anului 2030 pentru urmasorii ani pana in 2037 si presupunand relatia din 2006 ca fiind constanta, evolutia dimensiunilor gospodariilor este estimata dupa cum se prezinta in tabelul urmator.

Tabel 1: Numarul mediu previzionat de persoane In gospodariile din Romania

	2001	2007	2010	2020	2030	2037
Urban	2.8	2.8	2.7	2.6	2.6	2.6
Rural	3.0	3.0	2.9	2.8	2.8	2.8
Total areas	2.9	2.9	2.8	2.7	2.7	2.7

Cu presupunerea de mai sus, este de asteptat ca numarul persoanelor pe gospodarie sa scada de la 2,9 persoane pe gospodarie in 2007 la 2,8 In 2010 si la 2,7 In 2020. Dupa 2020, numarul de persoane este stabil la 2,7 pana In anul 2037. In mediul rural, numarul de persoane pe gospodarie este, In medie cu 0,2 persoane mai mare decat In mediul urban.

2. TENDINTE ECONOMICE SI PERSPECTIVA DIVERSELOR INSTITUTII

Mai jos sunt discutate mai multe previziuni privind dezvoltarea economiei romanesti. Exista doua previziuni pe termen scurt, una a UniCredit Tirioc Bank si cealalta a Economist Intelligence Unit pana In 2009 si, respectiv, 2008. In continuare, alte trei previziuni pe termen mediu pentru Romania. Una este elaborata de Comisia Nationala pentru Prognoza din Romania pana In anul 2013. Cea de-a doua este realizata de acelasi institut la nivel regional si judetean. Cea de-a treia previziune pe termen mediu este elaborata de Oxford Economic Forecasting pana In anul 2015. Deoarece In acest proiect este necesara o previziune pe termen lung pana In 2037, previziunile pe termen scurt si mediu sunt doar descrise pe scurt.

Previziunea pe termen lung este realizata de DGTREN pana In 2030, de catre GWS pana In 2030, cu modelul Primes pana In 2030 si de catre NOBE pana In 2040. In majoritatea acestor previziuni pe termen lung, cresterea PIB este de aproximativ 5% In urmasorii 15 ani si, ulterior, Intra 3% si 3,5%.

2.1 PREVIZIUNEA PE TERMEN SCURT A ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT PANA IN 2008

Economist Intelligence Unit a prezentat o previziune pe termen scurt pentru 2007 si 2008. Aici, PIB a crescut cu 5,5% In 2008. Principala parte a acestei cresteri s-a datorat consumului privat si investitiei brute de capital fix. Problema pe termen scurt este In continuare exportul net negativ care va creste din nou In aceasta previziune.²

¹Departamentul General al Comisiei Europene pentru Energie și Transport (2003): Energie și Transport European, Tendinte către 2030. Luxemburg. Paginile 81f, 145, 208f.

² The Economist Intelligence Unit (2007): Perspectiva pentru 2007-08. Perspectiva politică - Perspectiva politicii economice-Previzinea economică – Perspectiva politică.
http://rbd.doingbusiness.ro/securizate/economist_romania_outlook_sept2007.pdf

2.2 PREVIZIUNEA PE TERMEN SCURT A UNICREDIT TIRIAC BANK PANA IN 2009

UniCredit Tiriac Bank a prezentat o previziune pe termen scurt In 2007 pentru economia Romaniei pentru perioada 2007 - 2009. In acest caz se asteapta ca PIB real sa creasca cu 5,5% In 2008 si cu 5,0% In 2009. Inflatia va scadea de la 4,2% In 2007 la 3,8% In 2009. Somajul va fi stabil la valoarea de 5,2%. Raportul dintre investitiile straine directe si PIB va scadea de la 9,3% In 2006 la 5,1% In 2007 si la 4,1% In 2009. Raportul dintre datoria publica si PIB va creste de la 17,5% In 2006 la 20,7% In 2009.³

2.3 PREVIZIUNEA PE TERMEN MEDIU A COMISIEI NATIONALE PENTRU PROGNOZA DIN ROMANIA

Comisia Nationala pentru Prognoza din Romania a publicat In noiembrie 2007 o previziune pe termen mediu pana In 2013.⁴ In acest caz, PIB In functie de cheltuieli precum si pe sectoare ale industriei, agriculturii, constructiilor si serviciilor este previzionat dupa cum se prezinta In tabelul urmator. De asemenea, exista mai multe alte variabile precum salariile si locurile de munca publicate In aceasta previziune. In aceasta previziune, cresterea PIB-ului in preturi constante este in medie de 5.9%. In general, aceasta previziune pare a fi o previziune completa pentru economia Romaniei.

Tabel 2: PIB previzionat pe sectoare ale NCP⁵

	in prices of 2007					in current prices	
			Share	Share	Average annual growth rate 2007 to 2013		Share
	2007	2013	in 2007	in 2013		2013	in 2013
	Billion RON	Billion RON	%	%	%	Billion RON	%
Industry	93.1	127.5	23.8	23.1	5.4	169.4	23.8
Agriculture, forestry, pisciculture, logging	23.7	28.5	6.1	5.2	3.1	32.2	4.5
Constructions	34.5	62.8	8.8	11.4	10.5	85.0	12.0
Services	195.6	275.1	50.1	49.8	5.8	357.7	50.3
Whole economy	346.9	494.9	88.8	89.6	6.1	644.4	90.6
Net tax per product	43.9	57.9	11.2	10.5	4.7	66.8	9.4
GDP	390.8	552.3	100.0	100.0	5.9	711.2	100.0

³ UniCredit Tiriac Bank (2007): România - Perspectivă macroeconomică. Date și previziuni macroeconomice. Comert străin. Bilantul extern și FDI.

http://rbd.doingbusiness.ro/unicredit_romania_macroeconomic_sept2007.htm

⁴ Comisia Națională de Prognoză (9 noiembrie 2007): Proiectia principalilor indicatori macroeconomici în perioada 2007-2013. Comisia Națională de Prognoză (9 noiembrie 2007).

⁵ Transformarea indicilor in lant in valorile măsurate in preturi ale anului 2007 duce la mici schimbări ale sumelor și rezultatelor.

⁶ Transformarea indicilor in lant in valorile măsurate in preturi ale anului 2007 duce la mici schimbări ale sumelor și rezultatelor.

	in preturi anul 2007				in preturi curente		
	2007	2013	Procent	Procent	Rata anuala medie de crestere	2013	Procent
	Mld RON	Mld RON	in 2007	in 2013	2007 - 2013	Mld. RON	in 2013
PIB	390.8	552.3	100.0	100.0	5.9	711.2	100.0
Consul final	345.6	503.2	88.4	91.1	6.5	597.7	84.0
Consumul gospodariilor	310.1	461.8	79.4	83.6	6.9	546.0	76.8
Consumul public	35.4	42.3	9.1	7.7	3.0	51.7	7.3
Formarea capitalului brut	103.0	205.7	26.4	37.2	12.2	185.3	26.1
Formarea capitalului brut fix	106.4	199.0	27.2	36.0	11.0	247.3	34.8
Schimbari la burse	-3.4	0.0	-0.9	0.0	--	--	--
Export net	-57.5	-163.4	-14.7	-29.6	19.0	-71.9	-10.1
Export bunuri si servicii	121.5	214.2	31.1	38.8	9.9	252.0	35.4
Import bunuri si servicii	179.0	377.7	45.8	68.4	13.3	323.9	45.5

2.4 PREVIZIUNEA REGIONALA PE TERMEN MEDIU A COMISIEI NATIONALE PENTRU PROGNOZA PENTRU JUDEȚUL CLUJ

Comisia Nationala pentru Prognoza din Romania a publicat, de asemenea, In noiembrie 2007 o previziune pe termen mediu pentru regiunile si judetele din Romania pana In 2010.⁷ Aici este descrisa cresterea reala a PIB pe cap de locuitor, salariile medii nete si situatia de pe piata fortei de munca.

In tabelul de mai jos sunt prezentate ratele de crestere a PIB pe cap de locuitor, Insa nu PIB, ceea ce face dificila compararea acestor valori cu valorile din previziunea de mai sus. Cu toate acestea, se poate observa ca rata medie de crestere anuala este de 5,9% pentru Regiunea Nord-Vest si de 6,4% pentru judetul Cluj.

Tabel 4: Ratele previzionate de crestere a PIB in Regiunea Nord-Vest si in judetul Cluj

Regiune / Judet	Anul				Rata medie aritmetica de crestere
	2007	2008	2009	2010	
Regiunea Nord-Vest	6.1	6.1	5.8	5.7	5.9
Cluj	6.6	6.5	6.3	6.2	6.4

2.5 PREVIZIUNEA PE TERMEN MEDIU A “OXFORD ECONOMIC FORECASTING LTD.” PANA IN 2015

In aceasta previziune pe termen lung a institutului “Oxford Economic Forecasting Ltd.” din septembrie 2005, PIB al Romaniei In preturi constante prezinta o crestere medie de 4,7% In perioada 2007 - 2015.⁸ Componentele cu cea mai rapida crestere sunt exporturile, cu 9,8% pe an si formarea bruta a capitalului fix, cu 5,8%. Urmeaza consumul privat, cu 4,7%. Consumul guvernamental este previzionat cu o rata de crestere anuala medie de 1,2%. Importurile au crescut cu 9,2%, nu la fel de repede ca exporturile. Datorita faptului ca valoarea absoluta a importurilor este In prezent mult mai mare decat valoarea exporturilor, exporturile nete sunt tot negative In viitor. Aceasta diferenta creste cu o rata de 7,4% si afecteaza negativ PIB, deoarece

⁷ Comisia Natională de Prognoză (9 noiembrie 2007): Proiectie regională până în 2010. Comisia Natională de Prognoză (9 noiembrie 2007) Decalaje regionale la orizontul anului 2010.

⁸ OEF - Oxford Economic Forecasting Ltd (2005): Previziune pentru România.

diferenta dintre valorile absolute este mare, pe cand diferenta dintre ratele de crestere este mica. In tabelul urmatoar este prezentata o Figura de ansamblu a acestor date previzionate.

Populatia, in aceasta previziune, descreste cu o rata anuala de -0.35%. Astfel, PIB pe cap de locuitor creste mai puternic decat PIB total.

Evolutia indicelui preturilor de consum da o inflatie anuala de 5,0% si deflatia PIB creste cu 5,0%, cu aceeasi rata de crestere. Salariile cresc mai rapid, cu 7,2% pe an. Astfel, este de asteptat o crestere puternica a productivitatii cu peste 2%.

Se asteapta ca rata somajului sa fie constanta la aproximativ 6,5% in perioada 2007 - 2015 in aceasta previziune.

Tabel 5: Ratele anuale medii de crestere ale previziunii Oxford

	Rata anuala medie de crestere in procente 2007 - 2015
PIB	4.7
Cheltuieli de consum	4.7
Formarea capitalului brut fix	5.8
Consumul guvernamental	1.2
Exporturi de bunuri si servicii	9.8
Importuri de bunuri si servicii	9.2
Indicele pretului de consum	5.0
Deflator pentru PIB	5.0

2.6 PREVIZIUNEA PE TERMEN LUNG A DGTREN PANA IN 2030

O previziune pe termen lung pentru transport, energie si emisii pana In 2030 a fost publicata de Departamentul General al Comisiei Europene pentru Energie si Transport⁹. De asemenea, In previziune sunt facute si presupuneri cu privire la populatie, la PIB si la valoarea dezagregata.

Cresterea PIB a Romaniei din aceasta previziune Incetineste de la 5,0% Intre 2000 si 2010 la 4,3% Intre 2010 si 2020 la 3,1% In perioada 2020 - 2030. Cresterea PIB pe cap de locuitor este usor mai mare din cauza descresterii populatiei. In deceniul dintre 2020 si 2030, rata cresterii medii anuale este tot de 3,5%.

Dezagregarea valorii adaugate arata ca sectorul serviciilor prezinta cele mai mari rate de crestere (6,9%, 5,0%, 3,3%), urmat de industrie (4,7%, 4,0%, 3,0%) si constructii (4,0%, 4,5%, 2,9%). In sectorul industrial, in principal sectorul alte industrii.

---

⁹Departamentul General al Comisiei Europene pentru Energie și Transport (2003): Energie și Transport Europeana, Tendinte către 2030. Luxemburg. Paginile 81f, 145, 208f.

Tabel 6: Ratele anuale medii de crestere ale previziunii DGTREN

	2000-2010	2010-2020	2020-2030
PIB per capita	5.3	4.7	3.5
Produs Intern Brut	5.0	4.3	3.1
Cheltuieli pe gospodarie	5.3	4.5	3.1
Valoare Adaugata	5.0	4.3	3.1
Industrie	4.7	4.0	3.0
fier si otel	1.2	1.7	1.5
chemica	2.0	3.8	3.8
alte industrii	5.3	4.2	2.9
Constructii	4.0	4.5	2.9
Servicii	6.9	5.0	3.3
Agricultura	1.7	3.2	2.6
Sector energetic	2.0	1.9	1.8

2.7 PREVIZIUNEA PE TERMEN LUNG CU MODELUL GINFORS AL GWS

GWS a elaborat mai multe modele nationale econometrice care erau interconectate In modelul GINFORS (Global INterindustry FORecasting System). Acesta este un model economie-energie-mediu, cu acoperire globala. GINFORS este aplicat In prezent pentru analiza scenariilor In diferite proiecte UE¹⁰. Nucleul GINFORS II reprezinta sistemul de tranzactii bilaterale pentru 25 de bunuri si servicii si 43 de tari si regiuni, care previzioneaza comertul mondial si alte variabile macroeconomice pana In anul 2030.

Din modelul GINFORS al GWS, Consultantul a determinat o rata a cresterii anuale medii a PIB real pentru Romania de 5,7% In perioada 2004 - 2015. Rata de crestere este usor mai scazuta, cu 4,1% In perioada 2015 - 2030.¹¹

2.8 PREVIZIUNEA PE TERMEN LUNG A MODELULUI PRIMES

Modelul Primes este un model de echilibru partial al UE. Furnizeaza proiectii ale sistemului energetic pe termen mediu si lung, Incepand cu 2010 si pana In 2030 cu rezultate pentru fiecare cincisprezece ani. Primes nu este un instrument pentru previziuni pe termen scurt. Modelul poate fi folosit In principal pentru simularea efectelor schimbarilor In presupuneri (de ex. In ceea ce priveste politicile) sau Intr-un mod normativ (de ex. satisfacerea restrictiilor de emisii).¹²

Acest model ofera urmatoarele prognoze: PIB, valoarea adaugata bruta si cheltuielile pentru consum pe gospodarie sunt previzionate cu o crestere anuala medie de 5,5% pe an In perioada 2005 - 2030. Anii cu cele mai puternice rate de crestere sunt Intre 2010 si 2015. Ulterior, rata de crestere scade la 4,8% pe an In perioada dintre 2025 si 2030, date care pot fi regasite In urmatorul tabel.

¹⁰ de ex. MOSUS, www.mosus.net

¹¹ www.gws-os.de

¹² Capros, P.: Descrierea pe scurt a modelului pentru sistemul energetic PRIMES. www.e3mlab.ntua.gr

Tabel 7: Rate de crestere previzionate cu modelul Primes

	2005-2010	2010-2015	2015-2020	2020-2025	2025-2030	2005-2030
PIB	5.7	6.1	5.6	5.2	4.8	5.5
Cheltuieli de consum pe gospodarie	5.8	6.2	5.6	5.2	4.8	5.5
Valoare bruta adaugata	5.7	6.1	5.5	5.2	4.8	5.5
Componentele Valorii Adaugate						
VA-agricultura	4.3	3.5	2.7	2.5	2.5	3.1
VA-constructii	6.3	6.8	5.7	5.2	5.0	5.8
VA-servicii	6.7	7.1	6.7	6.2	5.5	6.5
VA-industrie si energie	4.9	5.5	4.9	4.5	4.2	4.8
VA-sector energetic	3.4	4.7	4.2	3.8	3.6	3.9
VA-industrie	5.1	5.6	4.9	4.5	4.3	4.9
VA-fier si otel	4.8	3.8	3.1	2.9	2.7	3.5
VA-chemica	4.2	7.7	7.1	6.1	5.4	6.1
VA-minerale non-metalice	3.2	5.9	5.7	5.0	4.7	4.9
VA-hartie si tiparire	7.6	8.1	6.4	5.3	4.5	6.4
VA-mancare, bautura si tututn	6.4	5.8	4.5	4.1	3.8	4.9
VA-textile	3.0	2.9	2.7	2.5	2.2	2.7
VA-proiectare	2.9	6.0	6.2	5.9	5.4	5.3
VA-alte industrii	6.6	6.0	5.5	4.9	5.3	5.7

Privind la sectoare se poate observa ca valoarea adaugata a serviciilor are cea mai mare crestere, cu 6,5%. Urmeaza constructiile, cu 5,8% pe an, Inaintea valorii adaugate din industrie cu 4,9% si agricultura cu 3,1% pe an.

O versiune mai veche a modelului a furnizat o proiectie pe termen lung a ratei anuale medii de crestere de aproximativ 4% pentru PIB pana in anul 2030.¹³

2.9 PREVIZIUNEA PE TERMEN LUNG A NOBE PANA IN 2040

Institutul polonez NOBE – Centrul Independent pentru Studii Economice a prezentat previziuni ale PIB pentru 19 tari est europene.¹⁴ Drept urmare, cresterea PIB pentru Romania a fost prezentata pentru perioada 2000 - 2040. Ratele de crestere anuala ale PIB din 2000 pana In 2020 sunt Intre 3,7% si 5,4% In scenariul de baza, Intre 3,1% si 4,6% In scenariul scazut si Intre 4,0% si 6,0% In scenariul crescut. In deceniul 2030 - 2040 ratele de crestere sunt Intre 3,0 si 3,3% In toate trei scenariile.

Datorita populatiei In descrestere In toate aceste previziuni, ratele de crestere a PIB pe cap de locuitor sunt mai mari. In deceniul 2030 - 2040 ratele de crestere ale PIB pe cap de locuitor sunt Intre 3,7 si 3,8% In toate trei scenariile.

Tabel 8: Ratele anuale medii de crestere a PIB si ratele de crestere a PIB pe cap de locuitor previzionate de NOBE

Cresterea reala a PIB	2000-2010	2010-2020	2020-2030	2030-2040
Scenariu de baza	3.7	5.4	4.4	3.3
Scenariul cu crestere cea mai mica	3.1	4.6	3.9	3.0
Scenariu cu crestere cea mai mare	4.0	6.0	4.5	3.1
Cresterea reala a PIB per capita				
Scenariu de baza	4.1	5.9	5.0	4.0
Scenariul cu crestere cea mai mica	3.5	5.1	4.5	3.7
Scenariu cu crestere cea mai mare	4.4	6.5	5.1	3.8

¹³ Zachariadis, T.; Kouvaritakis, N. (2003): Perspectivă pe termen lung a utilizării energiei și a emisiilor de CO₂ din transport în Europa Centrală și de Est. Politica energetică 31, p 759–773.

¹⁴ Consultati fișierul nobe.pdf, www.nobe.pl/

2.10 CONCLUZII

In unele dintre aceste previziuni este prezentat in principal PIB total (NOBE), in alte previziuni este prezentata doar partea de cheltuieli a PIB sau doar latura de productie. Doar in doua modele sunt disponibile ambele laturi ale calculului PIB (Comisia Nationala de Prognoza, Oxford Economic Forecasting). Motivul il reprezinta obiectivele diferite ale fiecărei previziuni. Comisia Nationala de Prognoza si Oxford Economic Forecasting au ca scop sa descrie dezvoltarea economica a Romaniei In general, pe cand previziunile DGTREN, Primes si GWS se concentreaza pe sectorul energetic. NOBE are drept scop compararea ratelor de crestere ale diverselor tari ale UE.

Celelalte diferente principale dintre diversele previziuni sunt orizonturile de timp diferite. PIB din previziunile pe termen mediu si lung este prezentat In urmatoarea Figura Figura 1. Pentru a calcula datele pentru aceasta Figura, valoarea actuala a PIB din Romania pentru anul 2006 este combinata cu ratele anuale medii de crestere pentru PIB al celeilalte previziuni. Aceasta Figura arata ca toate previziunile se asteapta la o evolutie pozitiva a PIB din Romania. In continuare pot fi vazute diferitele perioade de timp ale previziunilor. Prin urmare, previziunea Comisiei Nationale de Prognoza si cea a Oxford Economic Forecast pot fi recunoscute cu greu in Figura, deoarece sunt previziuni doar pe termen mediu.

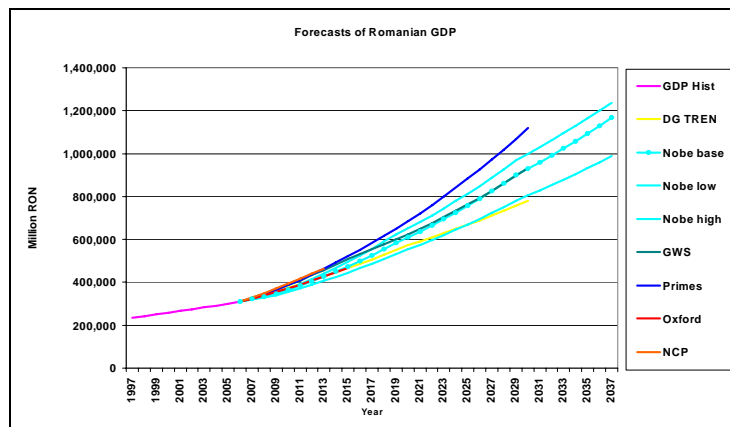

Figura 1: Previziune a PIB din Romania

3. CRESTERA ECONOMICA

Intre 2000 – 2006, Romania a Inregistrat o crestere economica sustinuta cu o crestere medie reala a PIB de 5.5% p.a.; In 2005, rate reala de crestere a PIB era de 4.1%, si acest lucru era determinat de impactul negativ al inundatiilor asupra agriculturii, In timp ce In 2006, s-a ajuns la un nivel de 7.7% p.a. In urma accelerarii nivelului de investitie si a consumului menajer.

Pentru orizontul 2007 – 2013, previziunile Comisiei nationale de prognoza indica o rata medie reala de crestere a PIB de aproximativ 6% p.a., respectiv o scadere de la 6.10% In 2007 pana la 5.70% In 2013. Previziunile de crestere sunt determinate pe

de o parte de accelerarea cererii menajere in urma cresterii marcate a salariilor reale, a pietei de credite si a expansiunii populatiei angajate si, pe de alta parte, de cresterea investitiilor guvernamentale si private. Pentru aceasta perioada de timp, un nivel Inalt de investitii publice se prevede ca urmare a nevoi de a se conforma cu obligatiile furnizate de Tratatul de aderare la UE si, In acelasi timp, nevoie de a asigura infrastructura de baza In vederea atragerii investitorilor privati.

In comparatie, previziunile EIU indica o scadere mult mai evidenta a indicatorului, respectiv o rata anuala de 5.15% pentru 2007 – 2012, justificata de nevoia de a implementa politici monetare si fiscale restrictive In vederea sprijinirii scaderii ratei inflatiei la valori comparabile cu nivelele medii europene.

Pentru intervalul 2013 – 2038, Consultantul a estimat rate de crestere medii reale a PIB, pe intervale de timp.

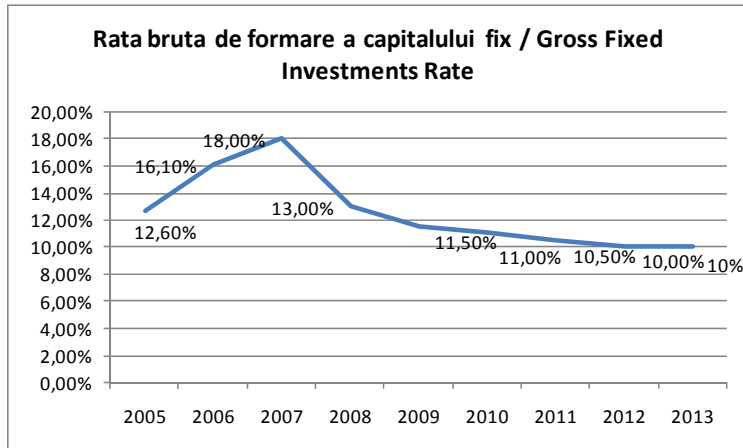
Tabel 9: Rata de crestere reala a PIB

Indicator	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 - 2018	2019 - 2023	2024 - 2038
Rata reala de crestere a PIB (% p.a.)	8.40 %	4.10 %	7.70 %	6.10 %	6.50 %	6.10 %	5.80 %	5.80 %	5.70 %	5.70 %	5.20 %	4.50 %	4.00 %

4. INVESTITII STRAINE

Romania va ramane o locatie atractiva pentru investitorii si investitiile straine, fiind pe locul 26 In lume si pe locul 5 la nivel regional (In conformitate cu topul EIU), factorii principali din spatele acestui top fiind dimensiunea mare a pietei interne si rolul potential ca centru regional. Desi salariile relativ scazute nu vor mai fi un avantaj, cresterea productivitatii muncii, introducerea ratei forfetare pe venit si reducerea progresiva a ajutorului social platit de catre angajatori a contribuit la atragerea investitorilor.

Cresterea investitiilor de capital fix au accelerat de la 13% In 2005 pana la 16.1% In 2006, raman unul dintre principalii factori de crestere In 2007 si de asemenea pentru intervalul de timp evaluat, ca rezultat a restructurarii si modernizarii sectoarelor industrial si de servicii si atractia fluxurilor crescute de investitii directe. Expansiunea investitiilor este generata de nevoia de investitii In infrastructura: autostrazi, drumuri, sisteme de alimentare cu apa & de apa uzata, productie si distributie a electricitatii, sectorul de cazare, comert cu amanuntul prin extinderea centrelor de cumparaturi. In conformitate cu estimarile Economist Intelligence Unit, rata bruta de active mobile va fi de aproximativ 13% Intre 2007 – 2011 si cifra va varia Intre 18% in 2007 si 10% In 2013 In conformitate cu estimarea Comisiei nationale de prognoza.

Sursa de informatii: Comisia nationala de prognoza – Proiectia principalilor indicatori macroeconomici Intre 2007 – 2013, Noiembrie 2007

Comisia nationala de prognoza a estimat ca rata de crestere a exportului de bunuri va varia Intre 14 si 17% In intervalul 2007 – 2013, In timp ce rata FOB (Free on Board – bunuri importate) va scadea progresiv de la 26.3% in 2007 to 9.6% in 2013. Totusi, aprecierea RON, cererea modesta UE si competitia puternica a celorlalte state, cum ar fi China si India, va Ingreuna mentinerea ratelor cresterii exportului peste 10 – 12% p.a. In intervalul 2007 – 2011, In conformitate cu estimarile EIU.

Cu privire la importurile de bunuri si servicii In 2006, rata de crestere a importului In comparatie cu anul precedent era de 23%, determinate de cererea domestica crescuta pentru anumite bunuri gospodaresti (masini noi) si de importul de masini si echipamente necesare pentru modernizarea si restructurarea economiei. Totusi, reducerea cresterii consumului domestic va duce la o scadere a expansiunii importului.

Productia industrială, In afara sectorului de constructii, a crescut In 2006 cu 6.9% In comparatie cu 2.5% In 2005; sectorul de constructii a Inregistrat o extindere semnificativa de 19.4% determinata de explozia imobiliara. Pentru perioada 2007 – 2011, se prevede o crestere medie anuala de aproximativ 5% pentru productia industrială si pentru sectorul constructiilor.

5. RATA INFLATIEI

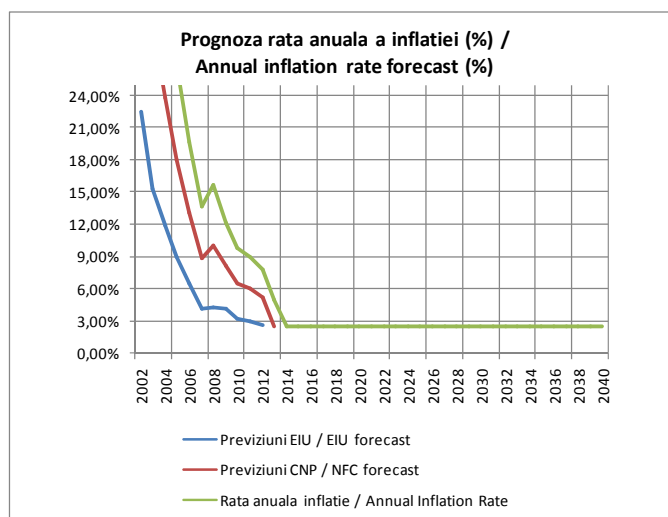
Comisia national de prognoza cat si Economist Intelligence Unit au estimat o scadere progresiva a ratei de inflatie anuale de la 6.56% In 2006 la 2.6% In 2012. Desi, valorile estimate ale celor doua institutii difera pentru perioada 2007 – 2012, In sensul ca rata de inflatie estimata de Comisia national de prognoza este mai mare decat cea estimata de Economist Intelligence Unit, se poate observa faptul ca procesul de deflatie este In desfasurare. In ciuda toate acestor aspecte, rata anuala de inflatie nu va descreste Incat sa atinga valorile Inregistrate In tarile vestice pana In anul 2011.

Pentru restul intervalului de timp evaluat, se estimeaza ca rata anuala a inflatiei se va reduce si Isi va mentine valoare In jurul a 2% p.a.

Astfel, previziunea ratei medii anuale a inflatiei este urmatoarea:

Tabel 10: Previziunea ratei medii anuale a inflatiei

Indicator	UM	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 - 2038
Rata anuala a inflatiei	% p.a.	4,80%	5,70%	4,10%	3,20%	3,00%	2,60%	2,50%	2,50%

6. OCUPAREA, SOMAJUL SI CASTIGURILE SALARIALE

In perioada 2007 – 2011, se prevede ca numarul populatiei angajate sa creasca In medie cu 0.1% p.a. In comparatie cu scaderea medie anuala a numarului populatiei active cu 0.1% p.a. Intrarea pe piata muncii a generatiei de oameni nascuti In anii 80 va cauza o rata mai joasa a scaderii populatiei active, care, In combinatie cu o usoara crestere a participarii pe piata muncii, va crea conditii pentru o crestere a fortei de munca.

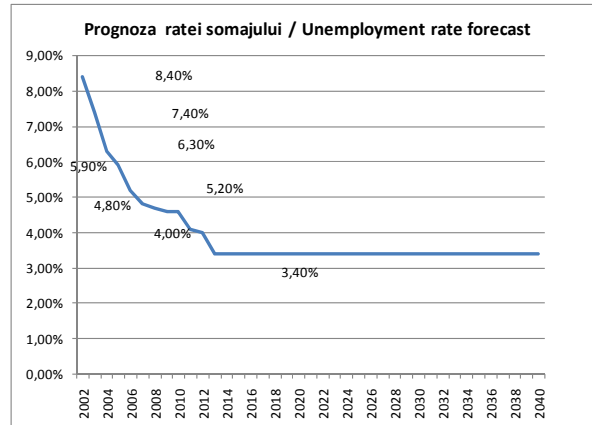
Populatia ocupata Inregistrata are o tendinta de usoara crestere In perioada 2002 – 2006, respectiv creste de la 0.5% pana la 1.2%, si anume de la 8.6 milioane de persoane In 2002 la 8.8 milioane de persoane In 2006. Pe perioada 2007 – 2013, se prevede o crestere medie anuala de aproximativ 0.3%.

Numarul crescut de persoane care muncesc peste hotare (estimat la 1 – 2 milioane de persoane) cauzeaza o lipsa de personal specializat In anumite domenii de activitate (cum ar fi constructiile) si, dat fiind faptul ca restrictiile cu privire la imigrantii romani sunt eliminate In mod progresiv, nivelul viitor al emigratiei catre alte state membre UE si numarul persoanelor care se Intorc In Romania este nesigur.

Piata fortei de munca din Romania indica o forta de munca dinamica In sectoarele In curs de dezvoltare pe de o parte, si pe de alta parte, mobilitatea si productivitatea scazuta In sectoarele economice traditionale. La nivelul economiei nationale, se observa o schimbare structurala a sectoarelor economiei nationale, si anume reducerea populatiei angajate In agricultura si In industrie In favoarea sectorului de servicii. Momentan, sectoarele principale Inregistreaza o crestere a numarului de

angajati sunt comerțul, telecomunicațiile, cercetarea și dezvoltarea, IT și serviciile de intermediere financiară, pentru care tendința este estimată a continua pe viitor.

În ceea ce privește intervalul 2007 – 2013, Economist Intelligence Unit estimează o scădere a ratei șomajului de la 4,8% în 2007 la 3,4% în 2013, și pentru restul intervalului, Consultantul estimează că rata de șomaj va rămâne cea estimată pentru anul 2013.

Unul dintre punctele forte ale României în atragerea investițiilor străine era nivelul scăzut al salariilor, dar creșterea puternică a salariilor și aprecierea monedei naționale a cauzat o diminuare a acestui avantaj. Salariile medii nominale au crescut cu 17% și 18,9% în 2005, respectiv în 2006, și anume o creștere medie a salariilor reale cu 7,4% și 11,6%. Pentru 2007 și 2008, se estimează rate de creștere ale salariilor reale comparabile cu cele din 2006, dar, începând din 2009, nevoia de implementare a unor politici monetare și fiscale mai restrictive va reduce rata de creștere a salariilor reale. Creșterea costurilor muncii vor fi echilibrate de o creștere a ratei productivității muncii estimată la o medie a ratei anuale de 3,6% între 2007 – 2030.

7. PREVIZIUNI CU PRIVIRE LA POPULAȚIA ROMÂNIEI

Previziunea populației pentru România indică o tendință descrescătoare (inclusiv scenariul optimist) și cauzele acesteia sunt numeroase: rate scăzute ale fertilității, speranța de viață la naștere crescută și schimbările în structura de vârstă a populației, bilanțul negativ al migrației externe. Pentru perioada de timp analizată, se așteaptă ca emigrarea să se reducă, însă sporul natural negativ va contribui în mod semnificativ la reducerea populației.

Trendul descendent prognozat de specialiști este observabil chiar din 1990 când populația României era de 23.206.720 locuitori (începând 1 iulie), numărul scăzând treptat până la 21.565.119 locuitori la 1 ianuarie 2007. Rata anuală medie de creștere a populației la nivel național în perioada 1990 – 2000 a fost de -0,34%, comparativ cu -0,56% în intervalul 2000 – 2007.

Tabel 11: Previziuni cu privire la populatia Romaniei

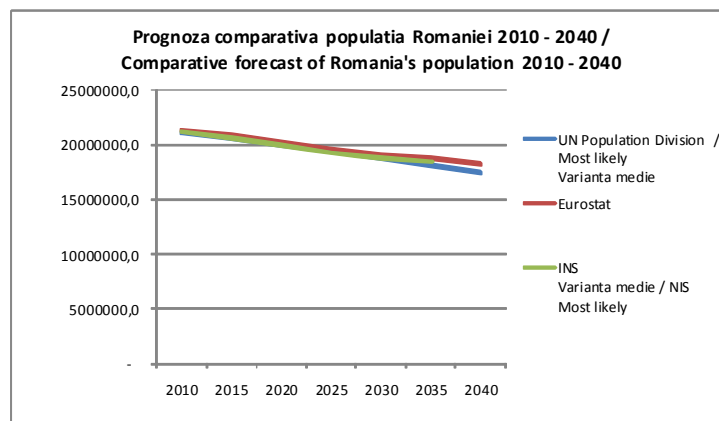
Total Populatie	1990	1995	2000	2007	% Variatie 1995/ 1990	% Variatie 2000/ 1995	% Variatie 2007/ 2000
Romania	23,206,720	22,680,951	22,435,205	21,565,119	-0.46%	-0.22%	-0.56%

In vederea evaluarii evolutiei populatiei la nivel national, regional si judetean, s-au revizuit urmatoarele date statistice (1990-2007): date furnizate de catre Birourile statistice de judet si de regiune, previziunile efectuate de catre Institutul national de statistica si publicate In 2004 si In 2005, cat si previziunile publicate de catre Diviziunea populatii a Natiunilor unite (UNPD) si Eurostat. Datele statistice istorice cu privire la populatie publicate de catre Institutul national de statistica sunt disponibile pe recensaminte, cat si pe ani, la 1 ianuarie si la 1 iulie. 2007 este ultimul an cu date disponibile (date de la 1 ianuarie).

Previziunea cu privire la populatia Romaniei la nivel national a fost elaborata de Institutul national de statistica in 2004 In documentul: “Proiectii cu privire la populatia Romaniei pe profil teritorial pana in 2025” si in 2005, in publicatia: „Proiectii cu privire la populatie pe zone In perioada 2004 – 2025”. Primul document utilizeaza ca an de baza 2003 si prezinta previziuni pentru populatia Romaniei pentru orizontul de timp 2004 – 2025 (la nivel de tara si de judet) in trei variante de evolutie demografica: cel mai probabil, optimist si pesimist. Evolutia populatiei este analizata luandu-se In considerare schimbarile de structura a varstei si modificarile estimate pentru anumite grupe functionale de varsta.

In cadrul documentului publicat in 2005, este analizata evolutia populatiei pe medii si regiuni in perioada 2004 – 2025, corelata cu structura pe grupe de varsta a populatiei.

Proгноza cu privire la populatia Romaniei publicata de catre Institutul national de statistica si alte institutii relevante (Institutul national de cercetare economica, Diviziunea populatii a Natiunilor unite si Eurostat) estimeaza o scadere a populatiei in toate scenariile previziunii. Pana la nivelul anului 2025 (moment pana la care Institutul national de statistica a publicat prognoze), valorile estimate de cele trei institutii sunt foarte apropiate, pentru restul orizontului de timp, respectiv pana in anul 2040, valorile prognozate de Diviziunea populatii a Natiunilor unite se situeaza sub cele estimate de Eurostat.

Sursa de informatii: NIS, Eurostat, Diviziunea populatii a Natiunilor unite

Figura 2: Proгноza comparativa In ceea ce priveste populatia Romaniei 2010 – 2040, scenariul cel mai probabil

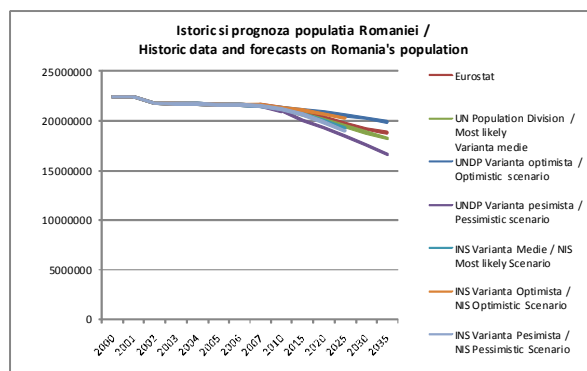
Tabel 12: Proгноza comparativa In ceea ce priveste previziunile cu privire la populatia Romaniei pe ani de referinta, scenariul cel mai probabil

Sursa / Anul	2010	2025	2030	2040
Institutul National de Statistica (NIS)	21,226,300	18,418,000	NA	NA
Diviziunea populatii a Natiunilor unite	21,147,000	19,494,000	18,860,000	17,472,000
Eurostat	21,300,000	19,700,000	19,200,000	18,300,000

Sursa de informatii: NIS, Eurostat, Diviziunea populatii a Natiunilor unite

In cel mai probabil scenariu, In conformitate cu previziunile NIS, Diviziunea populatii a Natiunilor unite, Eurostat si ale Consultantului numarul populatiei va scadea de la 21,494,286 de locuitori Inregistrati la 1 ianuarie 2007 la 19,243,000 – 19,700,000 de locuitori In 2025, respectiv la 17,472,000 – 18,300,000 de locuitori In 2040.

Fisa de mai jos prezinta previziunile specialistilor pana In 2040 cu toate cele trei scenarii: cel mai probabil, optimist si pesimist.

Sursa de informatii: NIS, Eurostat, Diviziunea populatii a Natiunilor unite

Figura 3: Date si previziuni istorice cu privire la populatia Romaniei pentru perioada 2000 – 2038

Graficul de mai sus prezinta o evolutie similara pentru toate scenariile de previziune, si anume o scadere a populatiei la nivel national. Desi la nivelul orizontului de timp analizat (2008 – 2038), rata medie anuala de crestere a populatiei, in scenariul cel mai probabil, este de -0.53% p.a., pe intervale de timp intermediare, ratele medii anuale de crestere a populatiei sunt diferite, reflectand tendintele demografice ale perioadei respective.

Tabel 13: Datele si previziunile istorice cu privire la ratele medii anuale de crestere pe trei scenarii (cel mai probabil, optimist si pesimist) pe durata perioadei 2000 – 2038

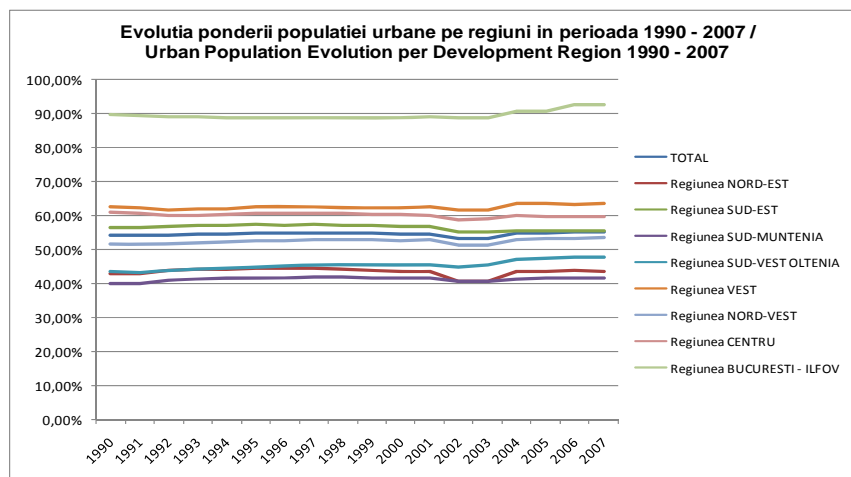
Scenariu / Rata anuala medie de crestere a populatiei (%)	2000 – 2007 (NIS)	2007 – 2015 (NIS)	2015 – 2025 (NIS)	2025 – 2038 (Estimare Consultant)
Cel mai probabil	-0.56%	-0.51%	-0.73%	-0.40%
Optimist	-0.56%	-0.31%	-0.40%	-0.32%
Pesimist	-0.56%	-0.57%	-0.82%	-1.30%

Sursa de informatii: NIS, estimarile propriului consultant

Tendinta de descrestere a populatiei este observabila la nivelul tuturor regiunilor de dezvoltare si a judetelor, dar Intr-un mod diferentiat, In conformitate cu conditii specifice a fiecarei unitati administrative.

Evolutia populatiei pe medii urbane si rurale

La nivel de judet, procentajul de populatie urbana a avut o tendinta fluctuanta: In perioada 1990 – 2007, valorile Intra 53.26% (2002) – 55.25% (2007). Fluctuatiile au fost observate In mod evident la nivelul Regiunilor de dezvoltare, dupa cum urmeaza:

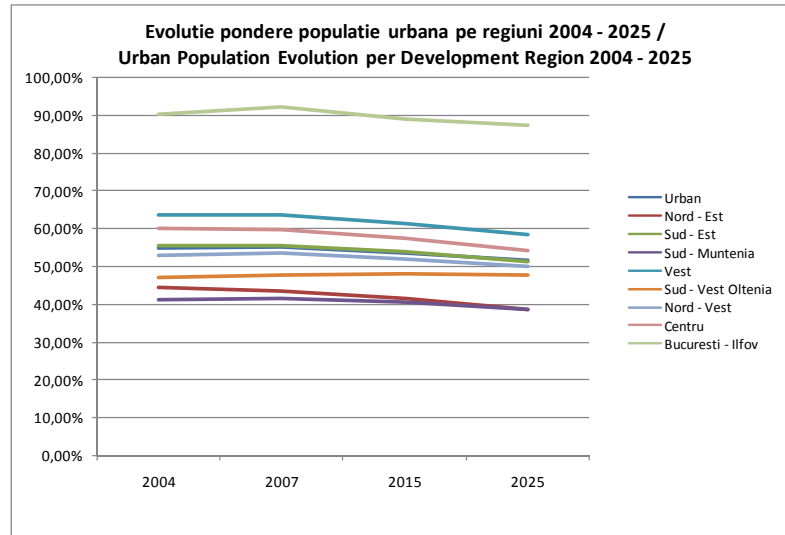
Sursa de informatii: Institutul National de Statistica

Figura 4: Evolutia populatiei pe regiuni de dezvoltare pe perioada 1990 – 2007

Din punctul de vedere al evolutiei populatiei pe zone rurale si urbane, previziunile UNPD prevad o crestere a populatiei urbane de la 53.7% In 2005 la 63.1% In 2030 (ultimul an prognozat).

Din contra, prognoza NIS cu privire la structura pe zone are populatiei tarii indica o scadere a populatiei urbane, cu evolutii distincte la nivelul regiunilor de dezvoltare. In cadrul acestui document, Consultantul a utilizat informatiile previzionate de INS, aceste informatii Inscriindu-se In tendinta generala observata la nivelul ultimilor ani in tara.

Figura 5: Partea din populatia urbana pe regiuni de dezvoltare pe perioada 2004 – 2025

La nivelul regiunilor de dezvoltare, se pot observa urmatoarele aspecte:

- regiunea Bucuresti – Ilfov are cea mai mare pondere a populatiei urbane, aceasta variind intre 90.62% in 2004 si 87.5% in 2025,
- evolutia acestui indicator la nivel national este aproape identica cu cea estimata pentru regiunea Sud – Est,
- Regiunea Sud – Muntenia detine si va detine cea mai mica pondere a populatiei urbane,
- In 2025, partea din populatia urbana din Regiunea de Nord–Est va deveni aproape la fel ca nivelul minim estimat Inregistrat In Regiunea de Sud–Muntenia,
- singura exceptie fata de trendul descendent al ponderii populatiei urbane este regiunea Sud – Vest Oltenia pentru care se prognozeaza o usoara crestere a acestui indicator de la 47.24% in 2004 la 47.83 % in 2025.

Regiunea de dezvoltare Vest este pe locul 5 In ceea ce priveste evolutia populatiei urbane, valoarea scade de la 52,76% In 2004 la 50,13% In 2025.

Pe perioada 2004 – 2007, s-a observat o mica crestere a populatiei urbane la nivel national, generata de cresterea acestui indicator pentru urmatoarele regiuni: Bucuresti – Ilfov (cea mai mare crestere de 0.66% p.a.), Nord-Vest (0.45% p.a.), Sud-Vest - Oltenia (0.37% p.a.), Sud– Muntenia (0.15%). Pentru perioada 2007 – 2025, trendul descendent se Inregistreaza diferentiat la nivelul regiunilor, respectiv mai puternic la nivelul regiunilor Nord – Est, Centru si Vest.

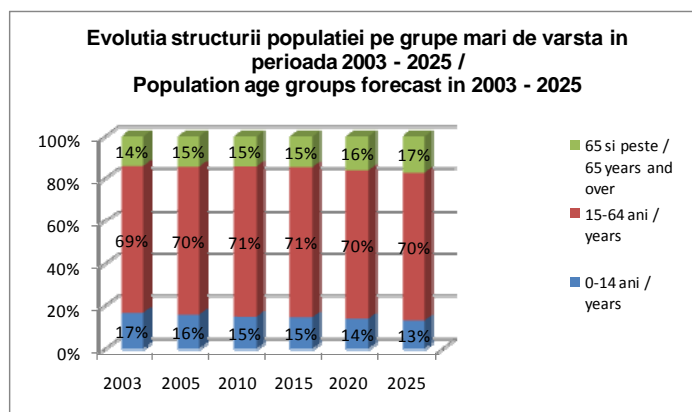
Tabel 14: Partea din populatia urbana la nivel national si regional pe perioada 2004– 2025

Zona/an	Cel mai probabil scenariu			
	2004	2007	2015	2025
Urban	54.89%	55.25%	53.72%	51.65%
Nord - Est	44.52%	43.51%	41.71%	38.74%
Sud - Est	55.51%	55.40%	53.96%	51.39%
Sud - Muntenia	41.44%	41.63%	40.50%	38.69%
Sud - Vest Oltenia	47.24%	47.76%	47.97%	47.83%
Vest	62.27%	63.52%	61.41%	58.39%
Nord-Vest	52.76%	53.46%	51.95%	50.13%
Centru	60.02%	59.75%	57.59%	54.38%
Bucuresti - Ilfov	90.62%	92.43%	89.09%	87.52%

Sursa de informatii: Institutul National de Statistica

Evolutia populatiei pe grupe de varsta

Structura populatiei pe grupe de varsta va trece prin schimbari pe durata orizontului de timp evaluat, si anume numarul populatiei tinere va descreste, In timp ce numarul populatiei adulte si In varsta va creste. Conform clasificarii efectuate de INS, populatia tanara este definita ca avand varsta cuprinsa intre 0 – 14 ani, populatia adulta intre 15 – 64 ani si varstnica cu varste peste 65 ani.

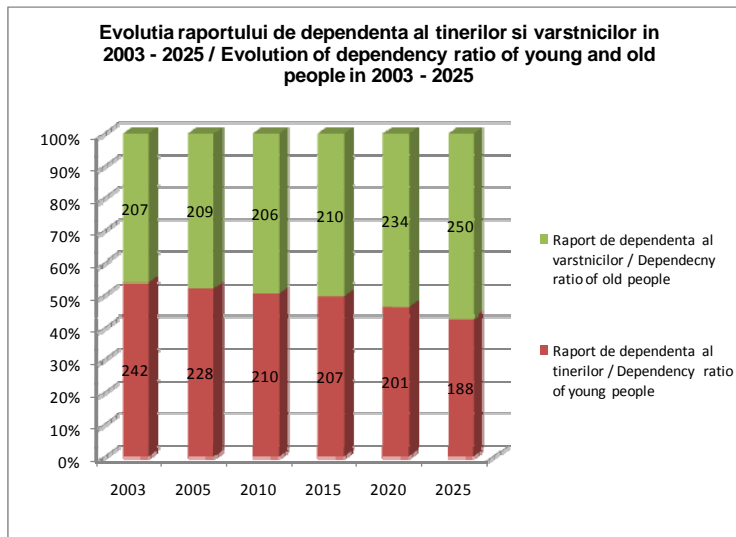

Sursa de informatii: Institutul National de Statistica

Figura 6: Evolutia populatiei pe grupe de varsta, 2003-2025

Reducerea numarului populatiei tinere va fi cauzata de mentinerea fertilitatii sub ritmul de Inlocuire a generatiilor, fiind influentat direct de marimea efectivului de femei de varsta fertila (15 – 49 ani), precum si de structura acesteia. Se prognozeaza o reducere cu 19% a numarului femeilor in varsta fertila in 2025 fata de 2003, insa la nivelul grupei de varsta cu contributia cea mai mare la realizarea fertilitatii finale (20 – 29 ani), reducerea va fi semnificativa, respectiv de 39% in acelasi orizont de timp.

Populatia adulta va creste In comparatie cu numarul populatiei totale cu 2015, In urma descresterii populatiei tinere si va creste pana In 2025, pe masura ce Imbatraneste si astfel si populatia Imbatranita va creste. In conformitate cu estimarile INS, numarul populatiei varstnice va creste de la 3,1 milioane in 2003 la peste 3,3 milioane in 2025, determinand astfel o pondere a acestei categorii in totalul populatiei de 17.4%. Si in cadrul acestei grupe mari de varsta, vor exista evolutii diferite ale subgrupelor de varsta, estimandu-se ca populatia in varsta de peste 80 ani sa cunoasca un ritm de crestere intens astfel Incat ponderea acestei subgrupe in cadrul grupei populatiei varstnice sa ajunga la 20.7% in 2025. Analiza raportului total de dependenta (calculat ca numarul tinerilor si varstnicilor raportat la 1.000 persoane adulte) indica o scadere in perioada 2003 – 2010, ca urmare a scaderii mai accentuate a numarului populatiei tinere. Dupa acest interval, raportul total de dependenta va creste usor din cauza sporirii numarului populatiei varstnice.

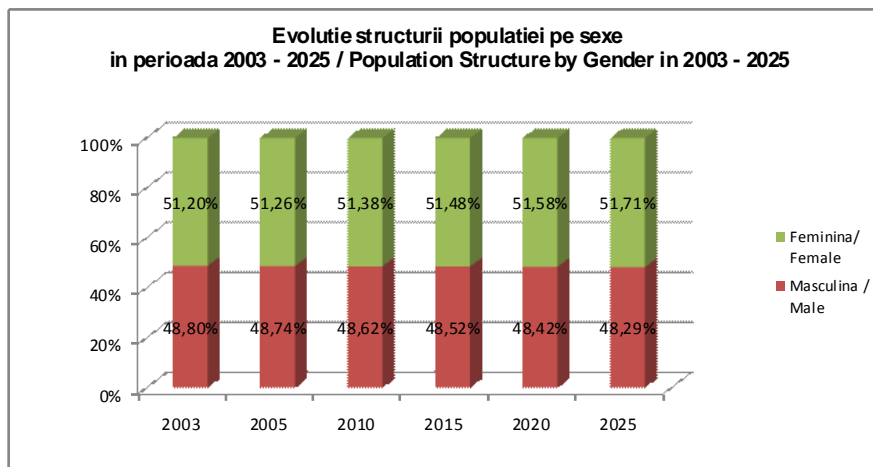

Sursa de informatii: Institutul National de Statistica

Figura 7: Evolutia raportului de dependenta dintre persoanele tinere si cele batrane, 2003 - 2025

Evolutia populatiei pe sexe

In ceea ce priveste structura populatiei pe sexe pe durata intervalului de timp evaluat, se prevede o scadere a populatiei feminine, dar partea din Intreaga populatie va creste de la 51.2% In 2003 la 51.7% In 2025. Pentru ambele sexe, cea mai semnificativa scadere va fi cea pentru grupul de varsta 10 – 24 ani, In timp cel de 35 – 60 ani va creste usor.

Sursa de informatii: Institutul National de Statistica

Figura 8: Evolutia structurii populatiei pe sexe, 2003-2025

8. TENDINTE SI PERSPECTIVE MACROECONOMICE

Tendintele macroeconomice prezentate mai jos sunt bazate pe proiectiile si estimarile pregatite de doua entitati relevante din acest domeniu: Comisia nationala de prognoza si the Economist Intelligence Unit.

Pentru perioada urmatoare la nivel de regiune, estimarile privind evolutia **produsului intern brut** indica evolutii superioare mediei nationale in regiunile cu un nivel mai scazut de dezvoltare (Nord – Est, Sud, etc.) si rate egale sau mai mici in comparatie cu nivelul national in regiunile cu nivel mai mare de dezvoltare. Evolutiile anuale ale produsului intern brut regional sunt sustinute de cresterea volumului de activitate in alte domenii. Sunt totusi de remarcat evolutiile din constructii, cu un ritm mediu anual de peste 10% in toate regiunile. De asemenea, sectorul serviciilor va sustine cresterea economica a fiecarei regiuni, ritmul mediu anual in perioada 2007 – 2010 depasind 6%, dar dat fiind capacitatile existente industria ramane sectorul care prin ritmuri diferite de crestere contribuie la tendinta de compensare. Aceasta evolutie a cresterii economice la nivel de regiune nu conduce la modificari semnificative a ponderii regiunilor in produsul intern brut national pe termen mediu, diferentele fiind 0,1-0,2 puncte procentuale, unele regiuni mentinandu-si ponderea actuala (Sud, Sud – Vest Oltenia, Nord – Vest). Astfel, la nivelul anului 2010, Bucuresti continua sa aiba cea mai importanta contributie (21%), regiunile de Sud, Nord - Vest si Centrala cu ponderi intre 12 si 12.5%, si cele de Nord - Est si Sud – Est vor furniza 11.9%, respectiv 11.4% din PIB per total.

Desi pana in anul 2010 nu se intrevad modificari structurale semnificative, totusi doua tendinte sunt de subliniat:

- ca urmare a ritmurilor sustinute de crestere a valorii adaugate brute din constructii, ponderea acestora in produsul intern brut regional se situeaza pe un trend ascendent, in anul 2010 avand valori cuprinse intre 7,8% in regiunea Sud si 10,7% in regiunea Sud – Vest;
- serviciile isi vor spori si ele ponderea in produsul intern brut al fiecarei regiuni, depasind, la orizontul anului 2010, pragul de 40% din PIB in toate

regiunile, ajungand chiar la aproximativ jumatate din PIB in regiunea Nord – Est (49%) si Nord – Vest (49,5%). In regiunea Bucuresti Ilfov nivelul sectorului tertiar in PIB va depasi 65% in 2010;

The **Indicele de disparitate a produsului intern brut pe locuitor** fata de total tara, la orizontul anului 2010, va arata ca ierarhia actuala se va pastra.

Regiunea Bucuresti va devansa, de peste 2 ori nivelul PIB- ului pe total economie. Totusi, in cazul unor regiuni se constata o usoara imbunatatire a indicelui (regiunea Nord – Est de la 0,678 in 2006 la 0,685% in 2010).

Tabel 15: Indicele de disparitate al PIB/locuitor fata de media nationala (=100)

	2000	2006	2006-2000	2010	2010-2006
Regiunea Nord-Est	0,700	0,678	-0,022	0,685	0,007
Regiunea Sud-Est	0,889	0,874	-0,015	0,869	-0,005
Regiunea Sud Muntenia	0,815	0,818	0,003	0,820	0,003
Regiunea Sud-Vest Oltenia	0,838	0,829	-0,009	0,830	0,001
Regiunea Vest	1,026	1,168	0,142	1,147	-0,021
Regiunea Nord-Vest	0,930	0,951	0,021	0,947	-0,004
Regiunea Centrala	1,071	1,050	-0,021	1,045	-0,004
Regiunea Bucuresti-Ilfov	2,068	2,008	-0,060	2,021	0,003

Sursa: Institutul National de Statistica, Comisia Nationala de Prognza

Imbunatatirea discrepantei fata de nivelul national se regaseste si in ceea ce priveste indicele de disparitate interregional al produsului intern brut pe locuitor dintre regiuni si regiunea cu valoare minima – regiunea Nord – Est. Se constata o usoara reducere a decalajului, aceasta ca urmare a unei cresterii economice regionale superioare in regiunile mai putin dezvoltate.

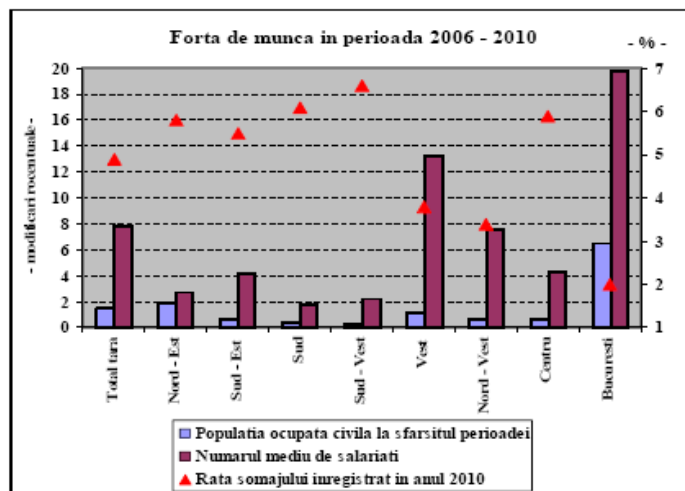
Tabel 16: Indexul de disparitate inter-regional al PIB/locuitor Regiune/nivel minim (Nord-Est)=100

	2000	2006	2006-2000	2010	2010-2006
Regiunea Sud Est	1,271	1,290	0,019	1,268	-0,021

Regiunea Sud Muntenia	1,165	1,206	0,041	1,197	-0,009
Regiunea Sud Vest Oltenia	1,197	1,222	0,025	1,211	-0,011
Regiunea Vest	1,467	1,723	0,256	1,674	-0,049
Regiunea Nord Vest	1,329	1,403	0,074	1,383	-0,020
Regiunea Centrala	1,531	1,548	0,017	1,526	-0,023

Sursa: Institutul National de Statistica, Comisia Nationala de Prognoza

Tabelul de mai sus arata faptul ca in anul 2006 indicele de disparitate (regiuni/regiune nivel minim) s-a inrautatit in comparatie cu toate regiunile, dar la orizontul anului 2010 comparativ cu anul 2006 aceste decalaje vor inregistra reduceri usoare. Estimările privind **forta de munca** la nivel regional, la orizontul anului 2010, au avut in vedere disparitatile inca existente, dar cu un trend descendent, datorate dezvoltarii economice diferite din interiorul regiunilor.

Figura 9: Forta de munca in perioada 2006-2010

Avandu-se in vedere dezvoltarea viitoare a regiunilor, prin proiectele ce vor fi promovate pe plan local in zonele defavorizate sau mai slab dezvoltate, la nivel regional, pentru perioada urmatoare se estimeaza cresteri ale populatiei ocupate pentru toate regiunile tarii.

Au fost prognozate cresteri peste media nationala (1,5%) pentru regiunile Nord – Est (1,9%) si Bucuresti (6,5%) si sub medie pentru celelalte regiuni.

In ceea ce priveste indicii de disparitate fata de media nationala, se remarca faptul ca in intervalul 2000 – 2006 acestia s-au redus in majoritatea regiunilor (cu exceptia regiunilor Nord - Vest si Bucuresti care devanseaza nivelul national de 0,5 respectiv de 3,1 ori) si se prevede o tendinta de stabilitate sau usoara reducere a acestora.

Tabel 17: Indicele de disparitate al ocupatiei fata de media nationala, Media nationala (=1)

	2000	2006	2006-2000	2010	2010-2006
Regiunea Nord Est	0,164	0,150	-0,014	0,148	-0,002
Regiunea Sud Est	0,126	0,123	-0,004	0,123	-0,001
Regiunea Sud Muntenia	0,150	0,142	-0,007	0,141	-0,001
Regiunea Sud Vest Oltenia	0,111	0,102	-0,009	0,101	-0,001
Regiunea Nord Vest	0,095	0,099	0,005	0,099	0,0
Regiunea Vest	0,136	0,135	-0,003	0,135	-0,001
Regiunea Centrala	0,122	0,119	-0,001	0,118	-0,001
Regiunea Bucuresti	0,097	0,129	0,013	0,136	0,007

Sursa: Institutul National de Statistica, Comisia Nationala de Prognoza

9. PREVIZIUNE POPULATIE REGIUNEA NORD-VEST

In 2007, populatia din regiunea de Nord-Vest era de 2,729,256 locuitori, si se proiecta o descrestere la 2,297,980 de locuitori pentru 2025 si la 2,246,951 In 2040 (media scenariilor de proiectii legate de populatie). Tabelul de mai jos prezinta proiectiile demografice pentru regiunile de dezvoltare de nord-vest pentru scenariile de proiectie alternative.

Tabel 18: Previzunile demografice pentru regiunea de dezvoltare Nord Vest pentru cele trei scenarii alternative:

	Populatie	Populatie	Populatie	Regiunea Nord-	Regiunea Nord-	Regiunea Nord-
	Regiunea Nord-	Regiunea Nord-	Regiunea Nord-	Vest	Vest	Vest
	Vest	Vest	Vest			
	Varianta medie	Varianta optimista	Varianta pesimista	Pondere in mediul urban (%)	Pondere in mediul urban (%)	Pondere in mediul urban (%)
				Varianta medie	Varianta optimista	Varianta pesimista
2000	2,844,042	2,844,042	2,844,042	52.55%	52.55%	52.55%
2001	2,840,794	2,840,794	2,840,794	52.69%	52.69%	52.69%
2002	2,755,931	2,755,931	2,755,931	51.14%	51.14%	51.14%
2003	2,744,919	2,744,919	2,744,919	51.17%	51.17%	51.17%
2004	2,738,461	2,738,461	2,738,461	52.76%	52.76%	52.76%
2005	2,737,400	2,737,400	2,737,400	53.11%	53.11%	53.11%
2006	2,730,132	2,730,132	2,730,132	53.10%	53.10%	53.10%
2007	2,729,256	2,729,256	2,729,256	53.46%	53.46%	53.46%
2010	2,671,700	2,687,400	2,667,200	52.89%	52.89%	52.81%
2015	2,599,000	2,646,500	2,586,500	51.95%	51.94%	51.74%
2020	2,507,600	2,598,600	2,484,200	51.03%	51.11%	50.76%
2025	2,399,600	2,542,000	2,363,200	50.13%	50.29%	49.80%
2030	2,348,269	2,477,859	2,213,520	50.11%	50.26%	49.77%
2035	2,297,980	2,434,549	2,070,003	50.09%	50.23%	49.75%
2037	2,277,799	2,417,046	2,014,910	50.06%	50.19%	49.72%
2038	2,266,862	2,407,372	1,987,115	50.04%	50.15%	49.70%
2040	2,246,951	2,390,062	1,934,226	50.03%	50.11%	49.69%

Sursa: INS, estimari Consultant

Tabelul urmator cuprinde evolutia populatiei in judetul Cluj, in regiunea de Nord-Vest si in Romania pentru perioada 2007-2025:

Tabel 19: Populatia din Romania, Regiunea de nord vest si judetul Cluj intre 2007 si 2025 (proiectie medie)

	2007	2010	2015	2020	2025	Variatie absoluta 2007- 2025	Variatie relativa 2007- 2025
Judetul Cluj	671,788	661,300	638,100	610,000	577,900	(93,888)	-14.0%
Regiunea Nord-Vest	2,729,256	2,671,700	2,599,000	2,507,600	2,399,600	(329,656)	-12.1%
Romania	21,565,119	21,226,300	20,696,600	20,026,400	19,243,400	(2,490,200)	-11.5%

Sursa: INSSE si previzionarile consultantului

10. PROIECTIA CU PRIVIRE LA VENITUL PE GOSPODARIE IN ROMANIA

In ceea ce priveste previziunea pentru venitul pe gospodarie, au fost revizuite urmatoarele date statistice furnizate de catre Institutul National de Statistica pentru perioada 2001 – 2006: venitul brut pe gospodarie, valoarea cheltuielilor In comparatie cu taxele, impozitele si drepturile, cat si numarul mediu de membrii/gospodarie. Veniturile nete au fost obtinute dupa deducerea cheltuielilor cu taxele, impozitele si drepturile (date furnizate de Institutul National de Statistica) din veniturile brute.

Tabel 20: Venituri medii lunare nete pe gospodarie in perioada 2001-2006

Indicator	Anul	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Venit mediu lunar brut (RON/gospodarie/luna)	Total	522	659	795	1,086	1,212	1,386
	Urban	566	722	864	1,155	1,348	1,575
	Rural	467	578	712	999	1,036	1,140
Cheltuieli medii lunare cu taxele, impozitele si drepturile (RON/gospodarie/luna)	Total	69	91	93	131	144	166
	Urban	101	134	141	193	208	249
	Rural	28	37	35	54	60	68
Venit mediu lunar net (RON/gospodarie/luna)	Total	453	567	702	955	1,068	1,220
	Urban	465	588	723	962	1,140	1,326
	Rural	438	541	677	945	976	1,072

Sursa: Institutul National de Statistica

Partea venitului banesc raportat la venitul total pe gospodarie a crescut In intervalul 2001 – 2005 de la 74.4% la 79.6%, cresterea fiind mai semnificativa In gospodariile rurale si mai mica pentru cele urbane. Concomitent, parte castigurilor salariale si a veniturilor conexe din total venituri a crescut mai accentuat pentru gospodariile din mediul rural comparativ cu cele din mediul urban pentru care au existat variatii mici in jurul a 61%. Partea veniturilor in natura in total venituri a scazut mai mult pentru gospodariile din mediul rural, peste 10% fata de gospodariile urbane, unde indicatorul s-a mentinut relativ constant in jurul a 11.5%.

La nivel urban si rural, partea castigurilor salariale si a veniturilor conexe raportate la venitul total banesc a scazut de la 60.3% In 2001 la 58.8% In 2005; pentru gospodariile urbane, partea este mai mare, de aproximativ 69%, In timp ce pentru gospodariile rurale castigurile salariale si veniturile conexe reprezinta doar aproximativ 37% din venitul banesc.

Partea din venit folosita pentru plata taxelor, impozitelor si drepturilor a Inregistrat o tendinta fluctuanta pe durata perioadei revizuite, cu cresteri si descresteri intermediare, dar tendinta generala a fost una descrescatoare, de la 13.14% In 2001 la 12% In 2006. In ceea ce priveste gospodariile urbane, parte acestei cheltuieli din venitul total brut depaseste media nationala, dar diferenta a indicat o tendinta descrescatoare, de la 4.69% In 2001 la 3.43% In 2006. In ceea ce priveste gospodariile rurale, acest tip de cheltuiala a scazut pe durata primului primului

interval de timp 2001 – 2003, dar a crescut apoi pana la nivelul initial Inregistrat In 2001.

S-a folosit o abordare conservatoare pentru elaborarea previziunii pentru venitul brut/gospodarie. Au fost luate In considerare urmatoarele rate anuale de crestere pe intervale de timp:

Tabel 21: Rate anuale de crestere pe intervale de timp

Indicator / Anul	2007 - 2010	2010 - 2015	2015 - 2020	2020 - 2025	2025 - 2030	2030 - 2038
Rata de crestere a veniturii real brut/gospodarie (%)	5.0%	4.0%	3.3%	2.6%	2.5%	2.0%

Astfel, pentru gospodariile rurale si urbane, venitul brut pe gospodarie au fost estimate In tabelul de mai jos:

Tabel 22: Evolutia veniturii brut pentru gospodariile rurale si urbane

Veniturile pe gospodarie	UM	2004	2005	2006	2007	2010	2020	2030	2038
Venituri lunare brute/ gospodarie urbana	RON	1,155	1,348	1,575	1,763	2,043	2,931	3,763	4,409
	Euro	285	372	447	530	645	946	1,214	1,422
Venituri lunare brute/ gospodarie rurala	RON	999	1,036	1,140	1,249	1,498	2,149	2,760	3,233
	Euro	246	286	323	375	473	693	890	1,043

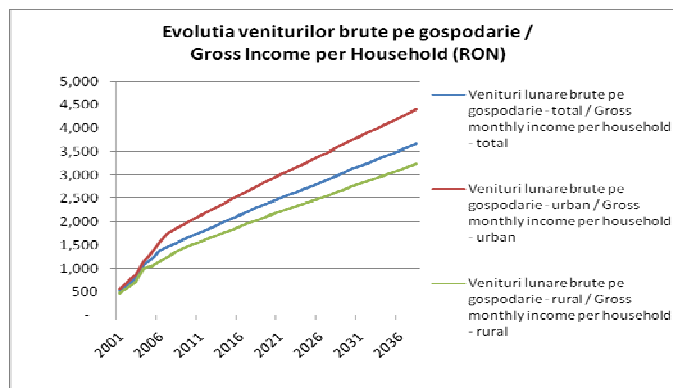
Sursa: Institutul National de Statistica pentru date istorice, estimarile Consultantului

Pentru a calcula media la nivel national, se presupune ca rata dintre gospodariile urbane si cele rurale este constanta pe Intreaga durata a perioadei de previziune.

Tabel 23: Venituri lunare brute pe gospodarie - total

Veniturile pe gospodarie	UM	2004	2005	2006	2007	2010	2020	2030	2038
Venituri lunare brute - total	RON	1,086	1,212	1,386	1,469	1,703	2,443	3,136	3,674
	Euro	268	335	393	441	537	788	1,012	1,185

Sursa: Institutul National de Statistica pentru date istorice, estimarile Consultantului

Sursa: Institutul National de Statistica pentru date istorice, estimarile Consultantului

Figura 10: Venit brut pe gospodarie evolutie 2001 – 2038, rural si urban

Pentru determinarea veniturilor nete la nivelul gospodariei, din veniturile brute se exclud cheltuielile aferente impozitelor, cotizatiilor si taxelor. Pentru perioada de prognoza, s-a considerat ca in mediul urban cota impozitelor, cotizatiilor si taxelor din total venituri brute pe nivel de gospodarie va creste de la 15.4% in 2005 la nivelul de 20% in anul 2022, iar in mediul rural va atinge 10% in acelasi an, in crestere de la 5.8% in 2005.

Tabel 24: Evolutia veniturilor nete pe gospodarie pe gospodarie – urban si rural

Veniturile pe gospodarie	UM	2004	2005	2006	2007	2010	2020	2030	2038
Venituri lunare nete/ gospodarie urbana	RON	962	1,140	1,326	1,481	1,701	2,360	3,010	3,527
	Euro	237	315	376	445	537	761	971	1,138
Venituri lunare nete/ gospodarie rurala	RON	945	976	1,072	1,172	1,393	1,945	2,484	2,910
	Euro	233	270	304	352	440	627	801	939

Sursa: Institutul National de Statistica pentru date istorice, estimarile Consultantului

La nivel national, In perioada 2001 – 2006, numarul mediu de persoane pe gospodarie a variat Intre 2.95 – valoarea maxima Inregistrata In 2004 si 2.801 – valoarea minima Inregistrata In 2003. Pentru restul perioadei Inregistrate, numarul de persoane pe gospodarie este estimat sa descreasca usor de la 2.9 In 2007 la 2.5 In 2038

11. PROIECTIA ACTIVITATILOR ECONOMICE DIN REGIUNEA DE NORD-VEST

Regiunea Nord - Vest furnizeaza peste 12% din produsul intern brut pe total economie. In structura, agricultura regiunii participa cu 13% la realizarea produsului intern brut regional. In ceea ce priveste industria, aceasta are o pondere de circa 26%, peste nivelul national. Principalele activitati industriale dezvoltate in regiune sunt: industria usoara (textile, confectii, piele si incaltaminte), industria alimentara (bauturi alcoolice si racoritoare), produse chimice, masini, utilaje, bateriile de

acumulatori cu plumb, radiatoarele din aluminiu, sarmele din otel, cablurile si conductorii electrici, cheresteaua si produsele din lemn, celuloza, hartie, sticlaria pentru menaj, portelan, faianta, masini si aparate electrice, industria metalurgica, energie electrica, termica, gaze, etc. Ponderea constructiilor este de numei 5%. In aceasta regiune serviciile au un rol important, furnizand peste 45% din produsul intern brut regional. In cadrul serviciilor sunt de remarcat cele din categoria „tranzactiile imobiliare, servicii prestate intreprinderilor” cu o pondere de circa 13% si „comert, hoteluri si restaurante” cu circa 11%. In aceasta regiune este de evidentiata si contributia sectorului financiar-bancar si de asigurari care reprezinta aproximativ 2% din PIB.

Regiunea Nord – Vest este o regiune cu un potential de munca ridicat, populatia ocupata care detine 13,5% din totalul ocuparii a inregistrat crestere in toate judetele, cea mai importanta crestere este in Bistrita Nasaud (3,5%) si Salaj (3,0%), care, fiind declarate Zone Defavorizate prin facilitatile acordate investitorilor, au creat noi locuri de munca.

Pe activitati, structura ocuparii din regiune releva procesul de dezindustrializare si reagrarizare a acesteia catre agricultura. Astfel, ponderea ocuparii din agricultura reprezinta 35,0%, industria si constructiile detin 29,2% iar serviciile 35,8% (serviciile comerciale 22,2% iar serviciile sociale 13,6%).

Din punct de vedere al disparitatilor interregionale indicii prezinta reduceri importante atat pentru intervalul 2000 – 2006 cat si la orizontul anului 2010 (regiunea cu nivel minim fiind regiunea Nord - Vest).

Tabel 25: Indexul de disparitate inter-regional de ocupare Regiune/nivel minim (Nord-Vest)=1

	2000	2006	2006-2000	2010	2010-2006
Regiunea Nord Est	1,731	1,514	-0,234	1,502	-0,012
Regiunea Sud Est	1,333	1,243	-0,106	1,241	-0,002
Regiunea sud Muntenia	1,583	1,430	-0,148	1,423	-0,008
Regiunea Sud Vest Oltenia	1,172	1,027	-0,148	1,020	-0,007
Regiunea Vest	1,437	1,363	-0,103	1,363	0,000
Regiunea Centrala	1,290	1,203	-0,079	1,197	-0,006
Regiunea Bucuresti	1,020	1,297	0,263	1,373	0,076

Sursa: Institutul National de Statistica, Comisia Nationala de Prognostic

Regiunea Transilvaniei de Nord, prin amplasarea si dotarile sale infrastructurale indeplineste un rol strategic, de deservire logistica, a teritoriilor de la Vestul, Estul, Sudul si Nordul acestuia.

Programe si proiecte prioritare

Programele sectoriale au fost definite tinand cont de specificul Regiunii si potentialul ei de dezvoltare pe domeniile prioritare: competitivitatea (prioritatea fiind acordata de sectoarele prioritare selectate la nivel regional, In special turismul), Transportul, resursele umane, Dezvoltarea rurala si Mediul, cat si optiunile strategice de dezvoltare policentrica si specializare functionala. In ce priveste dezvoltarea policentrica a aparut necesitatea consolidarii potentialului de antrenare al municipiilor resedinte de judet (Baia Mare, Bistrita, Cluj, Oradea, Satu Mare, Zalau), precum si necesitatea consolidarii si /sau cresterii potentialului de antrenare a unui minim de alte noua orase, care la sfarsitul perioadei de programare sa fie clasificate pe un rang superior celui actual. Dezvoltarea acestora trebuie sa tina cont, in mod special de specializarea functionala, sectoriala a teritoriilor din aria de influenta.

Regiunea are o traditie in turismul termal si balnear, acesta avand cea mai mare pondere intre toate tipurile de turism practicate in regiune. In profil teritorial se remarca trei zone importante cu statii balneo turistice: Campia de vest, Depresiunea Transilvania si Depresiunea Maramuresului. Alte forme de turism care s-au avut in vedere sunt turismul de circuit, turismul de agrement si tematic, existand potential curativ, precum si o varietate larga de vestigii si monumente istorice, obiective religioase si culturale, obiective si manifestari etnografice, precum si posibilitatea valorificarii unei oportunitati pe piata cinematografica, dar si de recuperare a unei traditii (studioul de film de la Cluj) si valorificarii potentialului regional in domeniul artelor prin dezvoltarea unei infrastructuri pentru productie cinematografica.

In cadrul acestor programe sectoriale s-a mai luat in considerare, de asemenea, potentialul regiunii de a deveni o regiune cu o pronuntata functie “logistica”, de facilitare a legaturilor est-vest, sud-nord cu beneficii atat pentru regiune cat si pentru comunitatile romanesti din est indeosebi, dar si din sud.

Programele sectoriale prioritare sunt urmatoarele:

1. Regiunea functionala este un program prin care se doreste crearea unor legaturi functionale in cadrul regiunii, care sa asigure mobilitatea persoanelor si a marfurilor, dezvoltarea de centre logistice si intermodale, dar si facilitarea accesului la zone si parcuri industriale in Jibou, Satu Mare, dar si la zonele turistice.
2. Valorificarea turistica a bogatiilor apelor din regiunea de nord-vest (Transilvania de nord) prin dezvoltarea turismului termal In statiunile Simleu Silvaniei, Sangeorz-Bai, Marghita, Tasnad, cat si a turismului spa In statiunile Ocna Sugatag, Costiui, Baile sarate Turda si Cojocna, dezvoltare bazata pe bogatia naturala potentiala lape termale si In existenta unor mine de sare parasite In aceste statii. In cadrul acestui program mai este cuprinsa si dezvoltarea integrata a turismului de agrement in zona lacurilor Fantanele-Belis, Tarnita, Valea Draganului, Lesu, Colibita. La acestea se adauga potentialul de valorificare al apelor minerale (de masa).

3. Dezvoltarea turismului de circuit, program menit sa valorifice elementele de cultura industrială a regiunii si include proiectele: Drumul sarii – circuit care urmareste valorificarea potentialului curativ si turistic al salinelor, Drumul aurului – care presupune reintroducerea in circuitul turistic a minelor scoase din exploatare, Drumul lui Dragos – circuit turistic care cuprinde o serie de monumente si vestigii istorice, Circuitul manastirilor din lemn – pentru valorificarea patrimoniului ecumenic.
4. Infiintarea unor parcuri tematice si de distractie, in anumite zone turistice recunoscute in Regiune in scopul crearii de noi atractii turistice, precum: Aquapark – pentru statiunile Baile Felix si 1 Mai, Dracula Land – in zona Pasului Tihuta si Artpark in Cernesti.
5. Dezvoltarea competitiva Regiunii este un program prin intermediul caruia vor putea fi sustinute proiecte privind infiintarea unor incubatoare de afaceri, centre expozitionale si de marketing, in locatiile in care exista deja parcuri industriale precum Cluj-Napoca, Oradea, Zalau, Baia Mare, Bistrita, Dej, infiintarea de centre de excelenta in Nasaud, Oradea, Cluj-Napoca, precum si de parcuri industriale in Turda-Campia Turzii si Oradea.
6. Programul de mediu cuprinde trei categorii de proiecte, cele referitoare la orasele pe care dorim sa dezvoltam astfel incat sa devina adevarati poli de dezvoltare si influenta pentru zonele pe care le deservesc, de genul: reabilitarea si dezvoltarea sistemelor integrate de apa, deseuri si recuperarea solurilor contaminate in orase si zonele limitrofe, protejarea parcurilor nationale si naturale din Muntii Rodnei si Apuseni (inclusiv a pesterilor) si o a treia categorie se refera la dezvoltarea unor sisteme de energii alternative/neconventionale nepoluante (eoliana, solara).
7. Dezvoltarea resurselor umane pentru a creste gradul de ocupare pe piata muncii prin dezvoltarea unor programe de instruire relevante pentru a iesi in intampinarea nevoilor agentilor economici (angajatorilor) (sprijinirea participarii sectorului privat in invatamantul vocational si tehnic), crearea unui sistem de educatie pentru adulti, promovarea formarii continue si dezvoltarea de abilitati antreprenoriale.
8. Programul de dezvoltare rurala va sustine acele activitati care sunt corelate cu cele din polul de dezvoltare cu care colaboreaza, iar in ce priveste agricultura prioritate va fi data sectorului zootehnic si unor produse agricole ecologice (porumb, cartofi, floarea soarelui, plante tehnice, fructe, legume) astfel incat acest sector sa fie adaptat structural la specificul teritoriului regional si sa se valorifice superior potentialul terenurilor pentru a se putea constitui in avantaje comparative pentru regiune.

Programe teritoriale

Aceste programe teritoriale au aparut din necesitatea sustinerii dezvoltarii echilibrate a tuturor zonelor din Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord). Astfel, au fost identificate zonele mai putin dezvoltate din regiune: fie din cauza izolarii (zonele muntoase din Muntii Rodnei-Tibles-Maramures), fie datorita dezvoltarii mai scazute datorita predominantei mediului rural (Zona Codru si Zona Podisului si Campiei Transilvaniei-vezi programul Dacia superioara) spre care trebuie sa se

indrepte investitiile pentru a reduce disparitatile intre acestea si restul teritoriului Regiunii Nord Vest.

Fiecare din aceste programe prioritare sunt descrise prin cateva proiecte prioritare, cu locatii principale, astfel:

1. Dezvoltarea Muntilor Apuseni se poate realiza prin dezvoltarea integrata a unor statiuni montane precum: Baisoara, Vladeasa, Vartop, Arieseni, dublate de crearea unor culoare de legaturaintre aceste zone turistice (Vartop-Arieseni si Belis-Fantanele), iar in cadrul statiunii Arieseni si prin repunerea in functiune si exploatarea in scop turistic a mocanitei pe valea Ariesului.
2. Restructurarea mediului rural din Zona Codru se poate realiza prin sustinerea dezvoltarii domeniilor in care aceasta zona prezinta potential, si anume a turismului prin modernizarea infrastructurii turistice si a industriei textile, prin dezvoltarea infrastructurii de acces si a utilitatilor pentru crearea unei zone industriale de prelucrare a plantelor textile, dar si a unui centru de excelenta pentru industria textila Cehul Silvaniei (incubator de afaceri, formare profesionala, design).
3. Incursiune in Dacia Superioara este un program care sustine dezvoltarea turisticaprin valorificarea potentialului vestigiilor istorice existente in zonele municipiilor Turda si Zalau, si anume prin redarea in circuitul turistic a Castrului Roman de la Potaissa si prin construirea unui complex pentru turism cultural care sa reafirme si sa promoveze elementele de identitate romane cu functiuni de cazare, centru de conferinte si spatiu pentru manifestari culturale la Porolissum.
4. Dezvoltarea durabila a Muntilor Tibles – Rodna – Maramures este un program care sustine dezvoltarea diferitelor forme de turism, cum ar fi agroturismul prin revitalizarea ocupatiilor traditionale in zona Valea Ilisua din Muntii Tibles, turismul de iarna in Cavnic, Borsa, Izvoare, Firiza, dar si reabilitarea si protectia mediului natural din zona muntilor Rodnei si Gutin.

12. PROIECTIA ACTIVITATILOR ECONOMICE IN JUDETUL CLUJ

Previziunea activitatilor economice din judetul Cluj tine cont de liniile directoare si planurile majore de actiune identificand potentialele proiecte investitionale care vor conduce la urmatoarele rezultate:

- Imbunatatirea calitatii vietii;
- Atragerea de investitori strategici in zona;
- Imbunatatirea nivelului de trai, prin cresterea valorii venitului mediu net pe gospodarie;
- Stoparea fenomenului de depopulare a zonelor rurale prin oferirea de oportunitati pentru persoanele active;
- Asistarea sociala a grupurilor tinta de persoanelor defavorizate

Potentialul de crestere al judetului Cluj rezida din bogatia si diversitatea resurselor naturale. Din punct de vedere al structurii geologice, in teritoriul judetului se regaseste o varietate mare de roci utile si substante nemetalifere, cum sunt: minereu de fier, minereu polimetalic, minereu de cupru, pirita cuprifera, minereu

auro-argintifer, andezit industrial si de constructii, calcar industrial, argila comuna, roci caolinizate, nisip si pietris, tufuri vulcanice, marmura, calcar.

Toate ramurile industriei sunt prezente in regiune, existand puncte tari in industria usoara (de confectii si incaltaminte), agro-alimentara, electrotehnica. Sunt de mentionat si industriile in declin, de genul mineritului, al chimiei, al metalurgiei, etc. restructurarile acestor sectoare au produs o inmultire de pana la trei sau patru ori, a persoanelor in somaj, incepand cu 1991, si au indus efecte negative asupra evolutiei socio-economice regionale: raspandirea muncii la negru, revenirea in zonele rurale a celor mai defavorizati si un important grad de emigratie.